

Notă: Ratificat prin [Hot. Parl. nr.217-XII din 28.07.90](#)

**Pactul internațional cu privire la drepturile
civile și politice***

din 16.12.1966

* * *

Publicat în ediția oficială
"Tratate internaționale", 1998, volumul 1, pag.30

Adoptat la 16 decembrie 1966 la New York
Adoptat și deschis spre semnare de Adunarea generală a Națiunilor
Unite la 16 decembrie 1966. Intrat în vigoare la 23 martie 1967, cf.
art.49, pentru dispozițiile cu excepția celor de la art.41; la 28 martie
pentru dispozițiile de la art.41.
În vigoare pentru Republica Moldova din 26 aprilie 1993.

PREAMBUL

Statele părți la prezentul Pact,
Considerînd că, în conformitate cu principiile enunțate în Carta
Națiunilor Unite, recunoașterea demnității inerente tuturor membrilor
familiei umane și a drepturilor lor egale și inalienabile constituie
fundamentul libertății, dreptății și păcii în lume,
Recunoscînd că aceste drepturi decurg din demnitatea inerentă
persoanei umane,
Recunoscînd că, în conformitate cu Declarația universală a
drepturilor omului, idealul ființei umane libere, bucurîndu-se de
libertățile civile și politice și eliberată de teamă și de mizerie, nu
poate fi realizată decît dacă se creează condiții care să permită
fiecăruia să se bucure de drepturile sale civile și politice, ca și de
drepturile sale economice, sociale sau culturale,
Considerînd că, potrivit Cartei Națiunilor Unite, statele au
obligația de a promova respectarea universală și efectivă a drepturilor
și libertăților omului,
Luînd în considerare faptul că individul are îndatoriri față de
semenii săi și față de colectivitatea căreia îi aparține și este dator a
se strădui să promoveze și să respecte drepturile recunoscute în
prezentul Pact,
Au convenit asupra următoarelor articole:

PARTEA ÎNTÎI

Articolul 1

1. Toate popoarele au dreptul de a dispune de ele însele. În virtutea acestui drept, ele își determină liber statutul politic și își asigură liber dezvoltarea economică, socială și culturală.
2. Pentru a-și îndeplini scopurile, toate popoarele pot dispune liber de bogățiile și resursele lor naturale, fără a aduce atingere obligațiilor care decurg din cooperarea economică internațională, întemeiată pe principiul interesului reciproc, și din dreptul internațional. În nici un caz un popor nu va putea fi lipsit de propriile mijloace de trai.
3. Statele părți la prezentul Pact, inclusiv cele care au răspunderea administrării de teritorii neautonome și de teritorii sub tutelă, trebuie să înlesnească realizarea dreptului popoarelor de a dispune de ele însele și să respecte acest drept, în conformitate cu dispozițiile Cartei Națiunilor Unite.

PARTEA A DOUA

Articolul 2

1. Statele părți la prezentul Pact se angajează să respecte și să garanteze tuturor indivizilor care se găsesc pe teritoriul lor și țin de competența lor drepturile recunoscute în prezentul Pact, fără nici o deosebire, în special de rasă, culoare, religie, opinie politică sau orice altă opinie, origine națională sau socială, avere, naștere sau întemeiată pe orice altă împrejurare.

2. Statele părți la prezentul Pact se angajează ca, potrivit cu procedura lor constituțională și cu dispozițiile prezentului Pact, să adopte măsurile care să permită luarea unor măsuri legislative sau de alt ordin, menite să traducă în viață drepturile recunoscute în prezentul Pact care nu ar fi încă în vigoare.

3. Statele părți la prezentul Pact se angajează:

- a) să garanteze că orice persoană ale cărei drepturi sau libertăți recunoscute în prezentul Pact au fost violate va dispune de o cale de recurs efectivă, chiar atunci când încălcarea a fost comisă de persoane acționând în exercițiul funcțiilor lor oficiale;
- b) să garanteze că autoritatea competentă, judiciară, administrativă ori legislativă sau orice altă autoritate competentă potrivit legislației statului, va hotărî asupra drepturilor persoanei care folosește calea de recurs și să dezvolte posibilitățile de recurs jurisdicțional;
- c) să garanteze că autoritățile competente vor da urmare oricărui recurs care a fost recunoscut ca justificat.

Articolul 3

Statele părți la prezentul Pact se angajează să asigure dreptul egal legal al bărbaților și al femeilor de a se bucura de toate drepturile civile și politice enunțate în prezentul Pact.

Articolul 4

1. În cazul în care un pericol public excepțional amenință existența națiunii și este proclamat printr-un act oficial, statele părți la prezentul Pact pot ca, în limita strictă a cerințelor situației, să ia măsuri derogatorii de la obligațiile prevăzute în prezentul Pact, cu condiția ca aceste măsuri să nu fie incompatibile cu celelalte obligații ce le revin potrivit dreptului internațional și ca din ele să nu rezulte o discriminare întemeiată exclusiv pe rasă, culoare, sex, limbă, religie sau origine socială.

2. Dispoziția precedentă nu autorizează nici o derogare de la prevederile articolelor 6, 7, 8 (paragraful 1 și 2), 11, 15, 16 și 18.

3. Statele părți la prezentul Pact care fac uz de dreptul de derogare trebuie ca prin intermediul Secretarului general al Organizației Națiunilor Unite să semnaleze de îndată celorlalte state părți dispozițiile de la care au derogat, precum și motivele care au provocat această derogare. O nouă comunicare va fi făcută, prin același intermediu, la data la care ele au pus capăt derogărilor.

Articolul 5

1. Nici o dispoziție din prezentul Pact nu poate fi interpretată ca implicând pentru un stat, o grupare sau un individ vreun drept de a se deda la o activitate sau de a săvârși un act urmărind suprimarea drepturilor și libertăților recunoscute în prezentul Pact ori limitări ale lor mai ample decât cele prevăzute în Pact.

2. Nu se poate admite nici o restricție sau derogare de la drepturile fundamentale ale omului recunoscute sau în vigoare în orice stat parte la prezentul Pact în aplicarea legii, a convențiilor, regulamentelor sau cutumelor, sub pretextul că prezentul Pact nu recunoaște aceste drepturi sau le recunoaște într-o măsură mai mică.

PARTEA A TREIA

Articolul 6

1. Dreptul la viață este inerent persoanei umane. Acest drept trebuie ocrotit prin lege. Nimeni nu poate fi privat de viața sa în mod arbitrar.

2. În țările în care pedeapsa cu moartea nu a fost abolită, o sentință de condamnare la moarte nu va putea fi pronunțată decât pentru crimele cele mai grave, în conformitate cu legislația în vigoare în momentul în care crima a fost comisă, legislație care nu trebuie să fie în contradicție cu dispozițiile prezentului Pact și nici cu cele ale Convenției pentru prevenirea și reprimarea crimei de genocid. Această pedeapsă nu poate fi aplicată decât în virtutea unei hotărâri definitive pronunțată de un tribunal competent.

3. Când privarea de viață constituie crimă de genocid, se înțelege că nici o dispoziție din prezentul articol nu autorizează un stat parte la prezentul Pact să deroge în vreun fel de la o obligație asumată în virtutea dispozițiilor Convenției pentru prevenirea și reprimarea crimei de genocid.

4. Orice condamnat la moarte are dreptul de a solicita grațierea sau comutarea pedepsei. Amnistia, grațierea sau comutarea pedepsei cu moartea pot fi acordate în toate cazurile.

5. O sentință de condamnare la moarte nu poate fi pronunțată pentru crime comise de persoane sub vârsta de 18 ani și nu poate fi executată împotriva unor femei gravide.

6. Nici o dispoziție din prezentul articol nu poate fi invocată pentru a se întârzia sau a se împiedica abolirea pedepsei capitale de către un stat parte la prezentul Pact.

Articolul 7

Nimeni nu va fi supus torturii și nici unor pedepse sau tratamente crude, inumane sau degradante. În special, este interzis ca o persoană să fie supusă, fără consimțământul său, unei experiențe medicale sau științifice.

Articolul 8

1. Nimeni nu va fi ținut în sclavie; sclavia și comerțul cu sclavi, sub toate formele, sunt interzise.

2. Nimeni nu va putea fi ținut în servitute.

3. a) Nimeni nu va putea fi constrâns să execute o muncă forțată sau obligatorie;

b) alineatul a) al prezentului paragraf nu poate fi interpretat ca interzicând, în țările în care anumite crime pot fi pedepsite cu detențiunea însoțită de munci forțate, executarea unei pedepse de muncă forțată, pronunțată de un tribunal competent;

c) nu se consideră "muncă forțată sau obligatorie" în sensul prezentului paragraf:

(i) orice muncă sau serviciu, neindicate în alineatul b), cerute în mod normal unui individ deținut în virtutea unei decizii legale a justiției sau eliberat condiționat în urma unei asemenea decizii;

(ii) orice serviciu cu caracter militar și, în țările în care obiecția de conștiință este admisă, orice serviciu național cerut în virtutea legii acelor care fac obiecții pentru motive de conștiință;

(iii) orice serviciu cerut în cazurile de forță majoră sau de sinistre care amenință viața sau bunăstarea comunității;

(iv) orice muncă sau orice serviciu care face parte din obligațiile cetățenești normale.

Articolul 9

1. Orice individ are dreptul la libertatea și la securitatea persoanei sale. Nimeni nu poate fi arestat sau deținut în mod arbitrar. Nimeni nu poate fi privat de libertatea sa decât pentru motive legale și

în conformitate cu procedura prevăzută de lege.

2. Orice individ arestat va fi informat, în momentul arestării sale, despre motivele acestei arestări și va fi înștiințat, în cel mai scurt timp, de orice învinuiri care i se aduc.

3. Orice individ arestat sau deținut pentru comiterea unei infracțiuni penale va fi adus, în termenul cel mai scurt, în fața unui judecător sau a unei alte autorități împuternicite prin lege să exercite funcțiuni judiciare și va trebui să fie judecat într-un interval rezonabil sau să fie eliberat. Detențiunea persoanelor care urmează a fi trimise în judecată nu trebuie să constituie regulă, dar punerea în libertate poate fi subordonată unor garanții asigurând înfățișarea lor la ședințele de judecată, pentru toate celelalte acte de procedură și, dacă este cazul, pentru executarea hotărârii.

4. Oricine a fost privat de libertate prin arestare sau detențiune are dreptul de a introduce o plîngere în fața unui tribunal, pentru ca acesta să hotărască neîntârziat asupra legalității detențiunii sale și să ordone eliberarea sa, dacă detențiunea este ilegală.

5. Orice individ care a fost victima unei arestări sau detențiuni ilegale are drept la o despăgubire.

Articolul 10

1. Orice persoană privată de libertate va fi tratată cu umanitate și cu respectarea demnității inerente persoanei umane.

2. a) Persoanele aflate în prevenție vor fi, în afară de circumstanțe excepționale, separate de condamnați și vor fi supuse unui regim distinct, potrivit condiției lor de persoane necondamnate.

b) Tinerii aflați în prevenție vor fi separați de adulți și se va hotărî în legătură cu cazul lor cât mai repede cu putință.

3. Regimul penitenciar va cuprinde un tratament al condamnaților avînd drept scop esențial îndreptarea lor și reclasarea lor socială.

Tinerii delincvenți vor fi separați de adulți și supuși unui regim potrivit vârstei și statutului lor legal.

Articolul 11

Nimeni nu poate fi întemnițat pentru singurul motiv că nu este în măsură să execute o obligație contractuală.

Articolul 12

1. Orice persoană care se află în mod legal pe teritoriul unui stat are acolo dreptul de a circula liber și de a-și alege liber reședința.

2. Orice persoană este liberă să părăsească orice țară, inclusiv propria sa țară.

3. Drepturile sus-menționate nu pot face obiectul unor restricții decît dacă acestea sunt prevăzute prin lege, necesare pentru a ocroti securitatea națională, ordinea publică, sănătatea și moralitatea publică sau drepturile și libertățile altora și sunt compatibile cu celelalte drepturi recunoscute în prezentul Pact.

4. Nimeni nu poate fi privat în mod arbitrar de dreptul de a intra în țară.

Articolul 13

Un străin care se află în mod legal pe teritoriul unui stat parte la prezentul Pact nu poate fi expulzat decît în executarea unei decizii luate în conformitate cu legea și, dacă rațiuni imperioase de securitate națională nu se opun, trebuie să aibă posibilitatea de a prezenta considerentele care pledează împotriva expulzării sale și de a obține examinarea cazului său de către autoritatea competentă, ori de cîte una sau mai multe persoane special desemnate de numita autoritate, fiind reprezentat în acest scop.

Articolul 14

1. Toți oamenii sunt egali în fața tribunalelor și curților de

justiție. Orice persoană are dreptul ca litigiul în care se află să fie examinat în mod echitabil și public de către un tribunal competent, independent și imparțial, stabilit prin lege, care să decidă asupra contestărilor privind drepturile și obligațiile sale cu caracter civil. Ședința de judecată poate fi declarată secretă în totalitate sau pentru o parte a desfășurării ei, fie în interesul bunelor moravuri, al ordinii publice sau al securității naționale într-o societate democratică, fie dacă interesele vieții particulare ale părților în cauză o cer, fie în măsura în care tribunalul ar socoti acest lucru ca absolut necesar, când datorită circumstanțelor speciale ale cauzei, publicitatea ar dăuna intereselor justiției; cu toate acestea, pronunțarea oricărei hotărâri în materie penală sau civilă va fi publică, afară de cazurile când interesul minorilor cere să se procedeze altfel sau când procesul se referă la diferende matrimoniale ori la tutela copiilor.

2. Orice persoană acuzată de comiterea unei infracțiuni penale este prezumată a fi nevinovată cât timp culpabilitatea sa nu a fost stabilită în mod legal.

3. Orice persoană acuzată de comiterea unei infracțiuni penale are dreptul, în condiții de deplină egalitate, la cel puțin următoarele garanții:

a) să fie informată în cel mai scurt termen, într-o limbă pe care o înțelege, și în mod detaliat despre natura și motivele acuzației ce i se aduce;

b) să dispună de timpul și de înlesnirile necesare pregătirii apărării sale și să comunice cu apărătorul pe care și-l alege;

c) să fie judecată fără o întârziere excesivă;

d) să fie prezentă la proces și să se apere ea însăși sau să aibă asistența unui apărător ales de ea; dacă nu are apărător, să fie informată despre dreptul de a-l avea și, ori de câte ori interesul justiției o cere, să i se atribuie un apărător din oficiu, fără plată dacă ea nu are mijloace pentru a-l remunera;

e) să interogheze sau să facă a fi interogați martorii acuzației și să obțină înfățișarea și interogarea martorilor apărării în aceleași condiții ca și martorii acuzației;

f) să beneficieze de asistența gratuită a unui interpret, dacă nu înțelege sau nu vorbește limba folosită la ședința de judecată;

g) să nu fie silită să mărturisească împotriva ei însăși sau să se recunoască vinovată.

4. Procedura aplicabilă tinerilor va ține seama de vârsta lor și de interesul reeducării lor.

5. Orice persoană declarată vinovată de o infracțiune are dreptul de a obține examinarea de către o instanță superioară, în conformitate cu legea, a declarării vinovăției și a condamnării sale.

6. Când o condamnare penală definitivă este ulterior anulată sau se acordă grațierea deoarece un fapt nou sau nou-descoperit dovedește că s-a produs o eroare judiciară, persoana care a suferit o pedeapsă în urma acestei condamnări va primi o indemnizație în conformitate cu legea, afară de cazul când s-a dovedit că nedescoperirea în timp util a faptului necunoscut îi este imputabilă ei, în întregime sau în parte.

7. Nimeni nu poate fi urmărit sau pedepsit din pricina unei infracțiuni pentru care a fost deja achitat sau condamnat printr-o hotărâre definitivă în conformitate cu legea și cu procedura penală a fiecărei țări.

Articolul 15

1. Nimeni nu va fi condamnat pentru acțiuni sau omisiuni care nu constituiau un act delictuos, potrivit dreptului național sau internațional, în momentul în care au fost săvârșite. De asemenea, nu se va aplica nici o pedeapsă mai severă decât aceea care era aplicabilă în momentul comiterii infracțiunii. Dacă ulterior comiterii infracțiunii, legea prevede aplicarea unei pedepse mai ușoare, delincventul trebuie să beneficieze de aceasta.

2. Nimic din prezentul articol nu se opune judecării sau condamnării oricărui individ din pricina unor acțiuni sau omisiuni care atunci când au fost săvârșite erau considerate ca fapte criminale, potrivit principiilor generale de drept recunoscute de toate națiunile.

Articolul 16

Orice om are dreptul de a i se recunoaște pretutindeni personalitatea juridică.

Articolul 17

1. Nimeni nu va putea fi supus vreunor imixțiuni arbitrare sau ilegale în viața particulară, în familia, domiciliul sau corespondența sa, nici la atingeri ilegale aduse onoarei și reputației sale.
2. Orice persoană are drept la protecția legii împotriva unor asemenea imixțiuni sau atingeri.

Articolul 18

1. Orice persoană are drept la libertatea gândirii, conștiinței și religiei; acest drept implică libertatea de a avea sau de a adopta o religie sau o convingere la alegerea sa, precum și libertatea de a-și manifesta religia sau convingerea, individual sau în comun, atât în public cât și în particular prin cult și îndeplinirea riturilor, prin practici și prin învățămînt.
2. Nimeni nu va fi supus vreunei constrîngerii putînd aduce atingere libertății sale de a avea sau de a adopta o religie sau o convingere la alegerea sa.
3. Libertatea manifestării religiei sau convingerilor nu poate fi supusă decît restricțiilor prevăzute de lege și necesare pentru ocrotirea securității, ordinii și sănătății publice sau a moralei sau a libertăților și drepturilor fundamentale ale altora.
4. Statele părți la prezentul Pact se angajează să respecte libertatea părinților și, atunci cînd este cazul, a tutorilor legali, de a asigura educația religioasă și morală a copiilor lor, în conformitate cu propriile lor convingeri.

Articolul 19

1. Nimeni nu trebuie să aibă ceva de suferit din pricina opiniilor sale.
2. Orice persoană are dreptul la libertatea de exprimare; acest drept cuprinde libertatea de a căuta, de a primi și de a răspîndi informații și idei de orice fel, fără a se ține seama de frontiere, sub formă orală, scrisă, tipărită ori artistică, sau prin orice alt mijloc, la alegerea sa.
3. Exercițarea libertăților prevăzute la paragraful 2 al prezentului articol comportă îndatoriri și răspunderi speciale. În consecință, ea poate fi supusă anumitor limitări care trebuie însă stabilite în mod expres prin lege și care sunt necesare:
 - a) respectării drepturilor sau reputației altora;
 - b) apărării securității naționale, ordinii publice, sănătății sau moralității publice.

Articolul 20

1. Orice propagandă în favoarea războiului este interzisă prin lege.
2. Orice îndemn la ură națională, rasială sau religioasă care constituie o incitare la discriminare, la ostilitate sau la violență este interzisă prin lege.

Articolul 21

Dreptul de întrunire pașnică este recunoscut. Exercițarea acestui drept nu poate fi supusă decît restricțiilor, conforme cu legea și necesare într-o societate democratică, în interesul securității naționale, al securității publice, al ordinii publice ori pentru a

ocroti sănătatea sau moralitatea publică sau drepturile și libertățile altora.

Articolul 22

1. Orice persoană are dreptul de a se asocia în mod liber cu altele, inclusiv dreptul de a constitui sindicate și de a adera la ele, pentru ocrotirea intereselor sale.
2. Exercițarea acestui drept nu poate fi supusă decât restricțiilor prevăzute de lege și care sunt necesare într-o societate democratică, în interesul securității naționale, al securității publice, al ordinii publice ori pentru a ocroti sănătatea sau moralitatea publică sau drepturile și libertățile altora. Prezentul articol nu se opune ca exercițarea acestui drept de către membrii forțelor armate și ai poliției să fie supusă unor restricții legale.
3. Nici o dispoziție din prezentul articol nu permite statelor părți la Convenția din 1948 a Organizației Internaționale a Muncii privind libertatea sindicală și ocrotirea dreptului sindical să ia măsuri legislative aducând atingere - sau să aplice legea într-un mod care să aducă atingere - garanțiilor prevăzute în acea Convenție.

Articolul 23

1. Familia este elementul natural și fundamental al societății și are drept la ocrotire din partea societății și a statului.
2. Dreptul de a se căsători și de a întemeia o familie este recunoscut bărbatului și femeii, începând de la vârsta nubilă.
3. Nici o căsătorie nu va putea fi încheiată fără consimțământul liber și deplin al viitorilor soți.
4. Statele părți la prezentul Pact vor lua măsurile potrivite pentru a asigura egalitatea în drepturi și răspunderi a soților în privința căsătoriei, în timpul căsătoriei și atunci când ea se desface. În cazul desfacerii, se vor lua măsuri pentru a se asigura copiilor ocrotirea necesară.

Articolul 24

1. Orice copil, fără nici o discriminare întemeiată pe rasă, culoare, sex, limbă, religie, origine națională sau socială, avere sau naștere, are dreptul din partea familiei sale, a societății și a statului la măsurile de ocrotire pe care le cere condiția de minor.
2. Orice copil trebuie să fie înregistrat după naștere și să aibă un nume.
3. Orice copil are dreptul de a dobândi o cetățenie.

Articolul 25

- Orice cetățean are dreptul și posibilitatea, fără nici una din discriminările la care se referă articolul 2 și fără restricții nerezonabile:
- a) de a lua parte la conducerea treburilor publice, fie direct, fie prin intermediul unor reprezentanți liber aleși;
 - b) de a alege și de a fi ales, în cadrul unor alegeri periodice, oneste, cu sufragiu universal și egal și cu scrutin secret, asigurând exprimarea liberă a voinței alegătorilor;
 - c) de a avea acces, în condiții generale de egalitate, la funcțiunile publice din țara sa.

Articolul 26

- Toate persoanele sunt egale în fața legii și au, fără discriminare, dreptul la o ocrotire egală din partea legii.
- În această privință legea trebuie să interzică orice discriminare și să garanteze tuturor persoanelor o ocrotire egală și eficace contra oricărei discriminări, în special de rasă, culoare, sex, limbă, religie, opinie politică sau orice altă opinie, origine națională sau socială, avere, naștere sau întemeiată pe orice altă împrejurare.

Articolul 27

În statele în care există minorități etnice, religioase sau lingvistice, persoanele aparținând acestor minorități nu pot fi lipsite de dreptul de a avea, în comun cu ceilalți membri ai grupului lor, viața lor culturală, de a profesa și practica propria lor religie sau de a folosi propria lor limbă.

PARTEA A PATRA

Articolul 28

1. Se instituie un Comitet al drepturilor omului (denumit în continuare, în prezentul Pact, Comitetul). Acest Comitet este compus din optsprezece membri și are funcțiile stabilite în cele de mai jos.
2. Comitetul este compus din resortisanți ai statelor părți la prezentul Pact, care trebuie să fie personalități de înaltă moralitate și având o competență recunoscută în domeniul drepturilor omului. Se va ține seama de interesul pe care îl prezintă participarea la lucrările Comitetului a câtorva persoane având o experiență juridică.
3. Membrii Comitetului sunt aleși și exercită această funcție cu titlu individual.

Articolul 29

1. Membrii Comitetului sunt aleși prin vot secret, dintr-o listă de candidați care întrunesc condițiile prevăzute în articolul 28, propuși în acest scop de către statele părți la prezentul Pact.
2. Fiecare stat parte la prezentul Pact poate să propună cel mult doi candidați. Acești doi candidați trebuie să fie resortisanți ai statului care îi propune.
3. Candidatura aceleiași persoane poate fi propusă pentru o nouă alegere.

Articolul 30

1. Prima alegere va avea loc în cel mult șase luni de la data intrării în vigoare a prezentului Pact.
2. Cu cel puțin patru luni înainte de orice alegere în Comitet, alta decât o alegere pentru completarea unui loc declarat vacant în conformitate cu articolul 34, Secretarul general al Organizației Națiunilor Unite invită în scris statele părți la prezentul Pact să desemneze, în termen de trei luni, candidații pe care îi propun ca membri ai Comitetului.
3. Secretarul general al Organizației Națiunilor Unite întocmește o listă alfabetică a tuturor candidaților astfel propuși și o comunică statelor părți la prezentul Pact cel mai târziu cu o lună înainte de fiecare alegere.
4. Membrii Comitetului sunt aleși în cursul unei reuniuni a statelor părți la prezentul Pact, convocată de Secretarul general al Organizației Națiunilor Unite la sediul Organizației. La această reuniune, unde cvorumul este constituit de două treimi din statele părți la prezentul Pact, sunt aleși ca membri ai Comitetului candidații care obțin cel mai mare număr de voturi și majoritatea absolută a voturilor reprezentanților statelor părți prezenți și votanți.

Articolul 31

1. Comitetul nu poate să cuprindă mai mult de un resortisant al aceluiași stat.
2. Pentru alegerile în Comitet se va ține seama de o repartitie geografică echitabilă și de reprezentarea diferitelor forme de civilizație, precum și a principalelor sisteme juridice.

Articolul 32

1. Membrii Comitetului sunt aleși pe patru ani. Ei sunt reeligibili

dacă li se propune din nou candidatura.

Cu toate acestea, mandatul a nouă membri aleși la prima alegere ia sfârșit după doi ani; imediat după prima alegere, numele acestor nouă membri va fi tras la sorți de către președintele reuniunii la care se referă paragraful 4 al articolului 30.

2. La expirarea mandatului, alegerile au loc în conformitate cu dispozițiile articolelor precedente din această parte a Pactului.

Articolul 33

1. Dacă după părerea unanimă a celorlalți membri, un membru al Comitetului a încetat a-și îndeplini funcțiile pentru orice cauză alta decât o absență cu caracter temporar, președintele Comitetului informează despre aceasta pe Secretarul general al Organizației Națiunilor Unite, care declară atunci vacant locul pe care îl ocupă membrul menționat.

2. În caz de deces sau de demisie a unui membru al Comitetului, președintele informează despre aceasta pe Secretarul general al Organizației Națiunilor Unite, care declară locul vacant cu începere de la data decesului sau de la data când operează demisia.

Articolul 34

1. Când un loc a fost declarat vacant în conformitate cu articolul 33, dacă mandatul membrului care trebuie înlocuit nu expiră în cele șase luni următoare datei la care a fost declarată vacanța, Secretarul general al Organizației Națiunilor Unite înștiințează despre aceasta statele părți la prezentul Pact, care pot, în termen de două luni, să desemneze candidați în conformitate cu dispozițiile articolului 29, în vederea completării locului vacant.

2. Secretarul general al Organizației Națiunilor Unite întocmește o listă alfabetică a candidaților astfel propuși și o comunică statelor părți la prezentul Pact. Alegerea în vederea completării locului vacant va avea apoi loc în conformitate cu dispozițiile pertinente din această parte a Pactului.

3. Orice membru al Comitetului ales pentru completarea unui loc declarat vacant, în conformitate cu articolul 33, face parte din Comitet până la data expirării normale a mandatului membrului al cărui loc a devenit vacant în Comitet, în conformitate cu dispozițiile articolului menționat.

Articolul 35

Membrii Comitetului primesc, cu aprobarea Adunării Generale a Națiunilor Unite, remunerații prelevate din fondurile Organizației Națiunilor Unite în condiții stabilite de Adunarea generală, luându-se în considerare importanța funcțiilor Comitetului.

Articolul 36

Secretarul general al Organizației Națiunilor Unite pune la dispoziția Comitetului personalul și mijloacele necesare pentru a îndeplini în mod eficient funcțiile care îi sunt încredințate în virtutea prezentului Pact.

Articolul 37

1. Secretarul general al Organizației Națiunilor Unite convoacă membrii Comitetului, pentru prima reuniune, la sediul Organizației.

2. După prima sa reuniune, Comitetul se va întruni cu orice prilej prevăzut prin regulamentul său interior.

3. Reuniunile Comitetului au loc, în mod obișnuit, la sediul Organizației Națiunilor Unite sau la Oficiul Națiunilor Unite de la Geneva.

Articolul 38

Înainte de a intra în funcție, orice membru al Comitetului trebuie

să-și ia, în ședință publică, angajamentul solemn că își va îndeplini funcția cu deplină imparțialitate și conștiinciozitate.

Articolul 39

1. Comitetul își alege un birou pe o perioadă de doi ani. Membrii biroului sunt reeligibili.
2. Comitetul stabilește el însuși regulamentul său interior; acesta trebuie să cuprindă însă, între altele, următoarele dispoziții:
 - a) cvorumul este de doisprezece membri;
 - b) deciziile Comitetului se iau cu majoritatea membrilor prezenți.

Articolul 40

1. Statele părți la prezentul Pact se angajează să prezinte rapoarte asupra măsurilor pe care le-au adoptat și care transpun în viață drepturile recunoscute în prezentul Pact, precum și asupra progreselor realizate în folosința acestor drepturi:
 - a) în termen de un an de la intrarea în vigoare a prezentului Pact, pentru fiecare stat parte interesat, în ceea ce îl privește;
 - b) după aceea, de fiecare dată când Comitetul i-o va cere.
2. Toate rapoartele vor fi adresate Secretarului general al Organizației Națiunilor Unite care le va transmite spre examinare Comitetului. Rapoartele vor trebui să indice, dacă va fi cazul, factorii și dificultățile care afectează punerea în aplicare a dispozițiilor prezentului Pact.
3. Secretarul general al Organizației Națiunilor Unite poate, după consultări cu Comitetul, să transmită instituțiilor specializate interesate copia oricăror părți din rapoarte care pot avea legătură cu sfera lor de competență.
4. Comitetul studiază rapoartele prezentate de statele părți la prezentul Pact. El înaintează statelor părți propriile sale rapoarte, precum și orice observații generale pe care le socotește potrivite. Comitetul poate, de asemenea, să transmită Consiliului Economic și Social aceste observații, însoțite de copii ale rapoartelor pe care le-a primit de la statele părți la prezentul Pact.
5. Statele părți la prezentul Pact pot să prezinte Comitetului comentarii cu privire la orice observație făcută în virtutea paragrafului 4 al prezentului articol.

Articolul 41

1. Orice stat parte la prezentul Pact poate, în virtutea prezentului articol, să declare în orice moment că recunoaște Comitetului competența de a primi și examina comunicări în care un stat poate pretinde că un alt stat parte nu-și îndeplinește obligațiile ce decurg din prezentul Pact. Comunicările prezentate în virtutea prezentului articol nu pot fi primite și examinate decât dacă ele emană de la un stat parte care a făcut o declarație prin care recunoaște, în ceea ce îl privește, competența Comitetului. Comitetul nu va primi nici o comunicare privitoare la un stat parte care nu a făcut o asemenea declarație. Comunicărilor primite în conformitate cu prezentul articol li se aplică următoarea procedură:
 - a) Dacă un stat parte la prezentul Pact socotește că un alt stat, de asemenea parte la Pact, nu aplică dispozițiile Pactului, el poate, printr-o comunicare scrisă, să atragă atenția celui stat asupra chestiunii. În termen de trei luni de la primirea comunicării, statul destinat va furniza statului care a adresat comunicarea explicații sau orice alte declarații scrise lămurind chestiunea, care vor trebui să cuprindă, pe cât este posibil și util, indicații asupra regulilor sale de procedură și asupra căilor de recurs fie folosite deja, fie pendinte, fie deschise încă.
 - b) Dacă în termen de șase luni de la primirea comunicării originale de către statul destinat chestiunea nu a fost soluționată spre satisfacerea celor două state părți interesate, și unul și altul vor

avea dreptul de a o supune Comitetului, adresînd cîte o notificare Comitetului și celuilalt stat interesat.

c) Comitetul nu poate lua în examinare o cauză care îi este supusă decît după ce s-a asigurat că toate căile interne de recurs disponibile au fost utilizate și epuizate, în conformitate cu principiile de drept internațional unanim recunoscute. Această regulă nu se aplică însă în cazurile în care procedurile de recurs depășesc termenele rezonabile.

d) Ședințele în care Comitetul examinează comunicările prevăzute în prezentul articol sunt secrete.

e) Sub rezerva dispozițiilor alineatului c), Comitetul își va oferi bunele oficii statelor părți interesate, spre a se ajunge la o soluționare amiabilă a chestiunii, întemeiată pe respectarea drepturilor omului și libertăților fundamentale, așa cum le recunoaște prezentul Pact.

f) În orice cauză care îi este supusă, Comitetul poate cere statelor părți interesate, la care se referă alineatul b), să-i furnizeze orice informație pertinentă.

g) Statele părți interesate la care se referă alineatul b) au dreptul de a fi reprezentate cu prilejul examinării problemei de către Comitet și de a prezenta observații orale sau scrise, ori în ambele forme.

h) În termen de douăsprezece luni din ziua cînd a primit notificarea la care se referă alineatul b), Comitetul trebuie să prezinte un raport.

i) Dacă s-a putut găsi o soluție în conformitate cu dispozițiile alineatului a), Comitetul se mărginește, în raportul său, la o scurtă expunere a faptelor și a soluției survenite;

ii) Dacă nu s-a putut găsi o soluție în conformitate cu dispozițiile alineatului e), Comitetul se mărginește în raportul său la o scurtă expunere a faptelor; textul observațiilor scrise și procesul-verbal al observațiilor orale prezentate de statele părți interesate vor fi alăturate raportului.

Raportul pentru fiecare cauză va fi comunicat statelor părți interesate.

2. Dispozițiile prezentului articol vor intra în vigoare cînd zece părți la prezentul Pact vor fi făcut declarația prevăzută la paragraful 1 din prezentul articol. Declarația menționată va fi depusă de către statul parte Secretarului general al Organizației Națiunilor Unite, care o va transmite în copie celorlalte state părți. O declarație poate fi retrasă oricînd printr-o notificare adresată Secretarului general. Această retragere nu va aduce atingere examinării oricărei chestiuni care face obiectul unei comunicări deja transmise în virtutea prezentului articol; nici o altă comunicare a unui stat parte nu va fi însă primită după ce Secretarul general va primi notificarea de retragere a declarației, decît dacă statul parte interesat va fi făcut o nouă declarație.

Articolul 42

1. a) Dacă o chestiune supusă Comitetului în conformitate cu articolul 41 nu a fost soluționată spre satisfacția statelor părți interesate, Comitetul poate, cu asentimentul prealabil al acestora, să desemneze o Comisie de conciliere ad-hoc (denumită în continuare Comisia). Comisia își oferă bunele oficii statelor părți interesate spre a se ajunge la o soluție amiabilă a chestiunii, întemeiată pe respectarea prezentului Pact.

b) Comisia se compune din cinci membri numiți cu acordul statelor părți interesate. Dacă ele nu ajung în termen de trei luni la o înțelegere asupra compunerii Comisiei în întregime sau în parte, membrii Comisiei în privința cărora nu s-a realizat acordul vor fi aleși dintre membrii Comitetului, cu o majoritate de două treimi din membrii Comitetului.

2. Membrii Comisiei își exercită funcțiile cu titlu individual. Ei nu trebuie să fie resortisanți nici ai statelor părți interesate, nici

ai unui stat care nu este parte la prezentul Pact și nici ai unui stat parte care nu a făcut declarația prevăzută de articolul 41.

3. Comisia își alege președintele și își adoptă regulamentul interior.

4. Comisia își ține ședințele în mod normal la sediul Organizației Națiunilor Unite sau la Oficiul Națiunilor Unite de la Geneva. Cu toate acestea, ea se poate întruni în orice alt loc potrivit, pe care Comisia îl poate stabili consultându-se cu Secretarul general al Organizației Națiunilor Unite și cu statele părți interesate.

5. Secretariatul prevăzut în articolul 36 își va oferi serviciile comisiilor desemnate în virtutea prezentului articol.

6. Informațiile obținute și examinate de Comitet sunt puse la dispoziția Comisiei, iar Comisia poate să ceară statelor părți interesate să-i furnizeze orice informații complementare pertinente.

7. După ce a examinat chestiunea sub toate aspectele, dar în orice caz într-un termen maxim de douăsprezece luni de când a fost sesizată, Comisia supune un raport președintelui Comitetului, care îl va comunica statelor părți interesate:

a) dacă Comisia nu poate să termine examinarea chestiunii în douăsprezece luni, ea se mărginește să arate pe scurt în raportul său stadiul în care se află examinarea chestiunii;

b) dacă s-a ajuns la o soluționare amiabilă a chestiunii, întemeiată pe respectarea drepturilor omului recunoscute în prezentul Pact, Comisia se mărginește să arate pe scurt, în raportul său, faptele și soluția la care s-a ajuns.

c) dacă nu s-a ajuns la o soluționare în sensul alineatului b), în raportul Comisiei vor figura concluziile sale cu privire la toate aspectele de fapt ale chestiunii dezbătute de statele părți interesate, precum și constatările sale cu privire la posibilitățile de soluționare amiabilă a cauzei; raportul va cuprinde, de asemenea, observațiile scrise și un proces-verbal al observațiilor orale prezentate de statele părți interesate;

d) dacă raportul Comisiei este înaintat în conformitate cu alineatul c), statele părți interesate vor înștiința pe președintele Comitetului, în termen de trei luni de la primirea raportului, dacă acceptă sau nu cele formulate de raportul Comisiei.

8. Dispozițiile precedentului articol nu aduc atingere atribuțiilor Comitetului prevăzute în articolul 41.

9. Toate cheltuielile membrilor Comisiei se repartizează în mod egal între statele părți interesate, pe baza unui calcul estimativ stabilit de Secretarul general al Organizației Națiunilor Unite.

10. Secretarul general al Organizației Națiunilor Unite este împuternicit ca, dacă este nevoie, să plătească cheltuielile membrilor Comisiei înainte ca rambursările să fi fost efectuate de statele părți interesate, în conformitate cu paragraful 9 al prezentului articol.

Articolul 43

Membrii Comitetului și membrii Comisiilor de conciliere ad-hoc care ar putea fi desemnați în conformitate cu articolul 42 au drept la înlesnirile, privilegiile și imunitățile recunoscute experților în misiune ai Organizației Națiunilor Unite, așa cum sunt ele enunțate în secțiunile pertinente ale Convenției cu privire la privilegiile și imunitățile Națiunilor Unite.

Articolul 44

Dispozițiile de punere în practică a prezentului Pact se aplică fără a aduce atingere procedurilor instituite în materie de drepturi ale omului în virtutea, sau potrivit instrumentelor constitutive și convențiilor Organizației Națiunilor Unite și instituțiilor specializate și nu împiedică statele părți de a recurge la alte proceduri pentru soluționarea unui diferend în conformitate cu acordurile internaționale generale sau speciale care le leagă.

Articolul 45

Comitetul supune în fiecare an Adunării Generale a Națiunilor Unite, prin intermediul Consiliului Economic și Social, un raport asupra lucrărilor sale.

PARTEA A CINCEA

Articolul 46

Nici o dispoziție din prezentul Pact nu trebuie interpretată ca aducând atingere dispozițiilor Cartei Națiunilor Unite și celor ale constituțiilor instituțiilor specializate care definesc răspunderile diverselor organe ale Organizației Națiunilor Unite și ale instituțiilor specializate cu privire la chestiunile prevăzute în prezentul Pact.

Articolul 47

Nici o dispoziție din prezentul Pact nu va fi interpretată ca aducând atingere dreptului inerent al tuturor popoarelor de a beneficia și de a se folosi pe deplin și în mod liber de bogățiile și resursele lor naturale.

PARTEA A ȘASEA

Articolul 48

1. Prezentul Pact este deschis spre semnare oricărui stat membru al Organizației Națiunilor Unite sau membru al uneia dintre instituțiile sale specializate, oricărui stat parte la statutul Curții Internaționale de Justiție, precum și oricărui alt stat invitat de Adunarea generală a Națiunilor Unite să devină parte la prezentul Pact.
2. Prezentul Pact este supus ratificării, iar instrumentele de ratificare vor fi depuse la Secretarul general al Organizației Națiunilor Unite.
3. Prezentul Pact va fi deschis spre aderare oricărui stat la care se referă paragraful 1 din prezentul articol.
4. Aderarea se va face prin depunerea la Secretarul general al Organizației Națiunilor Unite a unui instrument de aderare.
5. Secretarul general al Organizației Națiunilor Unite informează toate statele care au semnat prezentul pact sau care au aderat la el despre depunerea fiecărui instrument de ratificare sau de aderare.

Articolul 49

1. Prezentul Pact va intra în vigoare la trei luni de la data depunerii la Secretarul general al Organizației Națiunilor Unite a celui de al treizeci și cincilea instrument de ratificare sau aderare.
2. Pentru fiecare dintre statele care vor ratifica prezentul Pact sau vor adera la el după depunerea celui de al treizeci și cincilea instrument de ratificare sau de aderare, pactul va intra în vigoare la trei luni de la data depunerii de către acest stat a instrumentului său de ratificare sau de aderare.

Articolul 50

Dispozițiile prezentului Pact se aplică fără nici o limitare sau excepție tuturor unităților constitutive ale statelor federative.

Articolul 51

1. Orice stat parte la prezentul Pact poate să propună un amendament și să-i depună textul la Secretarul general al Organizației Națiunilor Unite. Secretarul general va transmite apoi toate proiectele de amendament statelor părți la prezentul Pact, cerându-le să-i comunice dacă doresc să se convoace o conferință a statelor părți pentru a examina aceste propuneri și a le supune votării. Dacă cel puțin o treime din state se declară în favoarea acestei convocări, secretarul general

va convoca conferința sub auspiciile Organizației Națiunilor Unite. Orice amendament adoptat de majoritatea statelor prezente și votante la conferință, va fi supus spre aprobare Adunării generale a Națiunilor Unite.

2. Aceste amendamente intră în vigoare după ce au fost aprobate de Adunarea generală a Națiunilor Unite și acceptate de o majoritate de două treimi a statelor părți la prezentul Pact, în conformitate cu respectivele lor reguli constituționale.

3. Când aceste amendamente intră în vigoare, ele sunt obligatorii pentru statele părți care le-au acceptat, celelalte părți rămânând legate de dispozițiile prezentului Pact și de orice amendament pe care l-au acceptat anterior.

Articolul 52

Independent de notificările prevăzute în paragraful 5 al articolului 48, Secretarul general al Organizației Națiunilor Unite va informa toate statele la care se referă paragraful 1 al menționatului articol:

- a) cu privire la semnăturile, instrumentele de ratificare și de aderare depuse în conformitate cu articolul 48;
- b) cu privire la data când prezentul Pact va intra în vigoare în conformitate cu articolul 49 și la data când vor intra în vigoare amendamentele prevăzute în articolul 51.

Articolul 53

1. Prezentul Pact, ale cărui texte în limbile chineză, engleză, rusă și spaniolă sunt în egală măsură autentice, va fi depus la arhivele Organizației Națiunilor Unite.

2. Secretarul general al Organizației Națiunilor Unite va transmite tuturor statelor la care se referă articolul 48 câte o copie după prezentul Pact.